

OBCIĘŻLIWOŚĆ (15) *sb f*

obciążliwość (10), **obciążliwość** (5); obciążliwość *ComCrac, GroicPorz* (2), *RejPos, SarnStat* (4); obciążliwość *ZapWar, GostGosp* (2); obciążliwość : obciążliwość *LibLeg* (1:1), *Mącz*(1:1).

Oba o jasne.

sg N obciążliwość (1). ◊ *G* obciążliwości (8). ◊ *A* obciążliwość (1). ◊ *I* obciążliwością (1). ◊ *pl G* obciążliwości (3). ◊ *I* obciążliwościami (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI – XVII w.

1. *Udręczenie, kłopot; krzywda, szkoda; gravamen, gravitas JanStat* (13) : Posłowie ziem Mazoweczkich thes iedno obcziazliwosc imieniem slachci przeth nami przekladali iz starosthowie nasi [...] Ludzie a Cmiechie slachczie z ich wsi do miasth bierzą *ZapWar 1545 nr 2646*; Bo drugi będzie áppellował nie dla iákíey obciążliwości/ iedno izby vbogiemu człowiekowi z vporu swego á z dostátku pieniędzy Spráwiedliwość przedłużał *GroicPorz bb2v, bb2v*.

obciążliwość czyja [w tym: G sb (4), ai poss (1)] (5): belo wiele moviono izby były czla volne zobczieżliwofczią sliachty poddanych náfych *ComCrac 13; LibLeg 11/169v*; [*wiele kupców*] vftáwy fwoie około płácenia korzenia y rzeczy wftytkich z inąd przywiezionych ná káždy czas podnoszą/ ku wielkiéy wftytkich poddanych náfych obciążliwości [*in magnum universonum subditorum nostrorum gravamen JanStat 1049*] *SarnStat 273, 388, 953*.

[*Wpółczeniu szeregowym*: Także też gdy już wciągnie sie do Inflant, nowym poddanym Kr. JMci nikt aby nie ważeł sie krzywd, obciążliwości i gwałtow czynić *UstWojsk 1582/159*.]

Zwrot: »obciążliwość zadawać« (1): vftáwę álbo Dekret który iest náfian y náfwan Oftrogi/ poddanym náfzym wiele trudności y obciążliwości zádawał [*subditorum nostrorum rationes gravare JanStat 590*] *SarnStat 649*.

[*Wyrażenie*: »obciążliwość wielka«: Krol rzekł do niego [*Fortunata*]: Dwor náfz z Krolową wielka zgráiá iest/ á gdy ini goście k temu będą/ byłáby w tym obciążliwość wielka *HistFort G7*.]

Szeregi: [»krzywda i obciążliwość«: Telko dla opowiadania i uskarzania krzywd i obciążliwości wielki sami wszyscy przyszli – i mieszczanie, i przedmieszczanie *LustrSand 278*.]

»smętek a obciążliwość« (1): Pátrzayże zálię/ iz miedzy wftytkimi smętki á miedzy wftytkimi obciążliwościami/ nie iest wftyfzy smętek áni żadna ocieżliwość/ iáko grzech *RejPos 167*.

»szkoda i obciążliwość« (2): ku fkázie y fzkódzie króleftwa náfzého/ y ku obciążliwości náfzych obywatelów [*in detrimentum Regni nostri damnum, et Regnicolarum nostrorum gravamen JanStat 1019*] *SarnStat 953, 388*.

»trudności i obciążliwości« (2): Trudnofczy pana Voyewodzynich y obczyezlywofczy o kthorichefz powyedzyl ye^{go} Kro.mczi zalowacz raczi *LibLeg 11/169v; SarnStat 649*.

»uciskanie a obciążliwości« (1): vyelkye a czanfthe przed náf skargy przychodzą około vczyfkanya a obczyafzlywofczy kthore fzią náfzym poddanym dzyeyą *LibLeg 7/68v*.

a. *Wyrażenie przyimkowe*: »bez obciążliwości« = *bez nadmiernego wysiłku* (2) : [*rewizorka ma przędzę oddać dworce*] oná to ma ná wagi podzielić Kmiotownam/ coby bez obciążliwości prząć mogły *GostGosp 114, 156*.

2. *Ciężar, obciążenie; przen* (2) :

Wyrażenia: »obciążliwość sumnienia« (1): Religio aliquando ponitur pro Metu, vel sollicitudine, Miałto obawania/ Troski y Stárania/ Albo obciążliwości sumnienia. *Mącz* 351b.

»obciążliwość umysłu« (1): Algor animi. Obciążliwość vmysłu/ serdeczne obciążenie. *Mącz* 6d.

α) [*Grzech:* Ale gdyby osoba niekora/ osobliwą doległość/ a obciążenie miała/ prze któreby na sumnieniu swem/ wśpokoyć się sama niemogła/ może y ma tę samę obciążliwość/ okrom poniewolenia/ słuźce Kościelnemu ziawyć/ [...] y przynauczenia żędać. *UstKościel* 113v.]

Synonimy: 1 *krzywda, szkoda, ucisk.*

Cf **OBCIĘŻLIWOŚĆ**

LW